

Пенсійна реформа в Україні.

Основною метою проведення пенсійної реформи є відновлення соціальної справедливості для нинішніх і майбутніх пенсіонерів, забезпечення достойного рівня життя громадянам, які протягом свого трудового життя сплачували пенсійні внески, досягнення стабільності пенсійної системи та забезпечення бездефіцитності Пенсійного фонду у середньостроковій перспективі.

Реформа передбачає: осучаснення пенсійних виплат, скасування з 1 жовтня поточного року зменшення пенсійних виплат на 15% працюючим пенсіонерам, встановлення єдиних правил нарахування пенсій з 1 січня 2018 року, ліквідацію спеціальних пенсій, підвищення захисту працівників шкідливих виробництв.

Основні принципи солідарної системи пенсійного забезпечення залишаються незмінними. Розмір пенсії обчислюється в залежності від отримуваної заробітної плати та тривалості страхового стажу.

З 11 жовтня 2017 р. набрав чинності Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо підвищення пенсій», а окремі його пункти з 1 жовтня 2017 та 1 січня 2018 року.

Відповідно до передбачених цим Законом змін першим кроком пенсійної реформи є осучаснення пенсій.

Органами Пенсійного фонду в Харківській області з 1 жовтня 2017 року проведено перерахунки пенсій із застосуванням середньої заробітної плати (доходу) в Україні, з якої сплачено страхові внески, обчисленої як середній показник за 2014, 2015 та 2016 роки, на рівні **3764,40 грн.** із застосуванням величини оцінки одного року страхового стажу в розмірі 1%.

Розділом II Прикінцеві та перехідні положення Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо підвищення пенсій» передбачено, що з 1 жовтня 2017 року до встановлення розміру прожиткового мінімуму, який буде більшим за розмір, встановлений на 1 грудня 2017 року та збільшений на 79 гривень, при призначенні та перерахунку пенсій, надбавок, підвищень, інших пенсійних виплат, встановлених законодавством, використовується розмір прожиткового мінімуму для осіб, які втратили працездатність, встановлений на 1 грудня 2017 року Законом України «Про Державний бюджет України на 2017 рік», збільшений на 79 гривень - **1452.00 грн.**

Враховуючи зазначене, з 1 жовтня при призначенні/перерахунках пенсії для обчислення мінімального розміру пенсій, призначених відповідно до статті 28 Закону України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування», доплат, надбавок та підвищень, що встановлюються за різними законодавчими актами з урахуванням прожиткового мінімуму для осіб, які втратили працездатність, застосовано прожитковий мінімум встановлений для осіб, які втратили працездатність, на 01.12.2017 збільшений на 79 грн. – **1452.00 грн.**

Виходячи із розміру прожиткового мінімуму на одну особу в розрахунку на місяць, на 01.12.2017 збільшеного на 79 грн. – **1624.00 грн.** з 01.10.2017 року

проведено перерахунок надбавки, передбаченої Законом України «Про донорство крові та її компонентів».

Пенсії (з урахуванням надбавок, підвищень, додаткової пенсії, цільової грошової допомоги, індексації та інших доплат до пенсії, встановлених законодавством (крім пенсії за особливі заслуги перед Україною), перераховані згідно з змінами у законодавстві з 1 жовтня 2017 року, встановлено у розмірі не меншому за розмір прожиткового мінімуму для осіб, які втратили працездатність, встановлений на 1 грудня 2017 року Законом України «Про Державний бюджет України на 2017 рік» – **1373 грн.**, а в разі збільшення після 1 грудня 2017 року прожиткового мінімуму для осіб, які втратили працездатність, будуть встановлюватись у розмірі не меншому за розмір прожиткового мінімуму для осіб, які втратили працездатність, встановлений законом.

Зазначена норма закону застосовується і до пенсій, що призначатимуться після 1 жовтня 2017 року

Пенсії/щомісячне довічне грошове утримання, призначені відповідно до законів України «Про Кабінет Міністрів України», «Про державну службу», «Про Національний банк України», «Про дипломатичну службу», «Про службу в органах місцевого самоврядування», «Про прокуратуру», «Про статус народного депутата України», «Про судоустрій і статус суддів», «Про судову експертизу», «Про статус і соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи», «Про наукову і науково-технічну діяльність», «Про державну підтримку засобів масової інформації та соціальний захист журналістів», Митного кодексу України, Податкового кодексу України, Положення про помічника-консультанта народного депутата України, буде перераховано за нормами Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо підвищення пенсій» та визначено їх розмір з застосування середньої заробітної плати (доходу) в Україні, з якої сплачено страхові внески, обчисленої як середній показник за 2014, 2015 та 2016 роки, із застосуванням величини оцінки одного року страхового стажу в розмірі 1%.

Якщо розмір пенсії розрахований за нормами Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо підвищення пенсій», буде більший, проводиться переведення пенсії на умовах, передбачених Законом України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо підвищення пенсій», за матеріалами пенсійних справ.

Особи, пенсію яким переведено на пенсію за нормами Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо підвищення пенсій», у будь-який час можуть звернутися до органів Пенсійного фонду для переведення на пенсію/щомісячне довічне грошове утримання за нормами вищевказаних спеціальних Законів.

Розмір пенсійної виплати жінкам, які скористалися правом дострокового виходу на пенсію за віком (до 01.01.2015 р.), при досягненні 55 років також підлягає осучасненню. Зменшення розміру пенсії за віком застосовується до досягнення віку, передбаченого частиною першою статті 26 Закону України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування», та протягом періоду, який дорівнює кількості повних та неповних місяців дострокового виходу на пенсію після досягнення жінкою віку, передбаченого частиною

першою статті 26 вказаного Закону. Після завершення цього періоду розмір пенсії переглядається без застосування зниження пенсії з дня, наступного за днем завершення цього періоду.

Розмір пенсії, призначений жінкам, які скористалися правом дострокового виходу на пенсію за віком (до 01.01.2015 р.), при досягненні 55 років, не може бути меншим ніж розмір прожиткового мінімуму для осіб, які втратили працездатність, встановлений законом.

Раніше призначені пенсії по інвалідності внаслідок трудового каліцтва або професійного захворювання та пенсії у разі втрати годувальника із зазначених причин перераховуються за нормами Закону України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування» за умови наявності необхідного страхового стажу, на підставі документів про вік, страховий стаж, заробітну плату (дохід) та інших документів, наявних на час перерахунку в пенсійній справі, які відповідають вимогам законодавства, що діяло раніше, а також додаткових документів, одержаних органами Пенсійного фонду.

Щодо подальших перерахунків пенсій встановлено, що індексація пенсій буде здійснюватись шляхом їх підвищення відповідно до законодавства про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування.

З 1 жовтня 2017 року змінено порядок виплати пенсії працюючим пенсіонерам. Скасовано норму законодавства щодо виплати пенсії працюючим пенсіонерам у розмірі 85% призначеного розміру пенсії.

Незалежно від дати призначення пенсії та місця роботи буде продовжена виплата у призначеному розмірі пенсій, призначених відповідно до Законів України «Про пенсійне забезпечення осіб, звільнених з військової служби та деяких інших осіб», «Про статус і соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи», «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування», «Про пенсійне забезпечення».

Пенсії, призначені після 01.10.2011 року (набрання чинності Законом України «Про заходи щодо законодавчого забезпечення реформування пенсійної системи») (крім осіб з інвалідністю I та II груп, осіб з інвалідністю внаслідок війни III групи та учасників бойових дій, осіб, на яких поширюється дія пункту 1 статті 10 Закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту») на умовах законів України «Про державну службу», «Про прокуратуру», «Про статус народного депутата України», «Про наукову і науково-технічну діяльність» у період роботи на посадах державної служби, визначених Законом України «Про державну службу» від 10 грудня 2015 року № 889-VIII, а також на посадах та на умовах, передбачених законами України «Про прокуратуру», «Про судоустрій і статус суддів», виплачуються у розмірі, обчисленому відповідно до Закону «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування», а призначені до 01.10.2011 року у розмірі визначеному зазначеними Законами.

Після звільнення з роботи виплата пенсії, призначеної відповідно до зазначених законів, поновлюється.

Виплата працюючим пенсіонерам у період роботи на інших посадах пенсій, призначених на умовах законів України «Про державну службу», «Про прокуратуру», «Про статус народного депутата України», «Про наукову і

науково-технічну діяльність», з 1 жовтня 2017 року поновлюється у розмірах, що були встановлені відповідними законами.

Змінено умови призначення пенсії за віком таким чином, що по 31 грудня 2017 року особи мають право на призначення пенсії за віком після досягнення віку 60 років за наявності страхового стажу не менше 15 років, а починаючи з 1 січня 2018 року право на призначення пенсії за віком після досягнення віку 60 років мають особи за наявності страхового стажу у 2018 році не менше 25 років з поступовим збільшенням необхідного страхового стажу на 1 рік щорічно. Починаючи з 1 січня 2028 року право на призначення пенсії за віком матимуть особи після досягнення віку 60 років за наявності страхового стажу не менше 35 років.

До досягнення вищевказаного віку право на пенсію за віком за наявності відповідного страхового стажу мають жінки, які народилися до 1 квітня 1961 року народження і старші після досягнення ними віку визначеного статтею 26 Закону України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування».

При призначенні пенсії з 1 жовтня 2017 року по 31 грудня 2017 року застосовується середня заробітна плата (дохід) в Україні, з якої сплачено страхові внески, обчислена як середній показник за 2014, 2015 та 2016 роки, із застосуванням величини оцінки одного року страхового стажу в розмірі 1,35%.

З 1 січня 2018 року по 31 грудня 2018 року при призначенні пенсії застосовується середня заробітна плата (дохід) в Україні, з якої сплачено страхові внески, обчислена як середній показник за 2016 та 2017 роки, із застосуванням величини оцінки одного року страхового стажу в розмірі 1%. У разі, якщо при однакових показниках індивідуального коефіцієнта заробітної плати (доходу) та тривалості страхового стажу розмір пенсії у 2018 році, обчислений відповідно до аналогічних показників, буде меншим, ніж пенсія, призначена у 2017 році, Кабінет Міністрів України приймає рішення про збільшення показника середньої заробітної плати (доходу) в Україні, який застосовується при призначенні пенсій з 1 січня 2018 року по 31 грудня 2018 року, таким чином, щоб пенсії, призначені у зазначений період, не були меншими за пенсії, що призначалися з 1 січня 2017 року по 31 грудня 2017 року.

Збережено право на пенсію за віком на пільгових умовах та за вислугу років для окремих категорій працівників. Таке право матимуть особи, які працювали на роботах з особливо шкідливими і особливо важкими умовами праці за списком № 1 та на інших роботах із шкідливими і важкими умовами праці за списком № 2 виробництв, робіт, професій, посад і показників, затверджених Кабінетом Міністрів України, та за результатами атестації робочих місць при досягненні визначеного законодавством пенсійного віку та за наявності необхідного страхового стажу та стажу на спеціальних умовах.

Право на пенсію за вислугу років мають артисти театральних-концертних та інших видовищних закладів, підприємств і колективів за наявності стажу творчої діяльності від 20 до 35 років за переліком та у порядку, що затверджуються Кабінетом Міністрів України.

Особи, які на день набрання чинності Законом України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо підвищення пенсій» мають

вислугу років та стаж, необхідний для призначення пенсії за вислугу років, передбачений статтями 52, 54 та 55 Закону України «Про пенсійне забезпечення», пенсія за вислугу років призначається за їхнім зверненням з дотриманням усіх умов, передбачених Законом України «Про пенсійне забезпечення».

Законом скасовуються норми призначення пенсій на спеціальних умовах, а саме передбачено, що пенсійне забезпечення посадових осіб місцевого самоврядування, народних депутатів, працівників дипломатичної служби, наукових (науково-педагогічних) працівників, працівників засобів масової інформації здійснюється відповідно до Закону України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування».

З 1 жовтня розширено можливості щодо зарахування окремих періодів до страхового стажу, а саме, у разі якщо за період з 1 липня 2000 року по 31 грудня 2016 року в реєстрі застрахованих осіб Державного реєстру відсутності відомості, необхідні для обчислення страхового стажу військовослужбовцям (крім військовослужбовців строкової військової служби), поліцейським, особам рядового і начальницького складу відповідно до цього Закону, страховий стаж обчислюється на підставі довідки про проходження військової служби та про сплачені суми страхових внесків.

Крім того в Прикінцеві положення Закону України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування» внесені зміни щодо включення до страхового стажу для визначення права на призначення пенсії згідно із статтею 26 зазначеного Закону періодів ведення підприємницької діяльності із застосуванням спрощеної системи оподаткування; проходження військової служби по 31 грудня 2017 року включно; перебування у відпустці у зв'язку з вагітністю та пологами з 1 січня 2004 року по 30 червня 2013 року включно та у відпустці для догляду за дитиною до досягнення нею шестирічного віку з 1 січня 2004 року до часу запровадження сплати страхових внесків за жінок, які перебувають у відпустці для догляду за дитиною до досягнення нею трирічного віку.

З 1 жовтня 2017 року внесено також зміни до Закону України «Про пенсії за особливі заслуги перед Україною», якими передбачено, що пенсії за особливі заслуги встановлюються територіальним органом Пенсійного фонду України.